

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ: ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

А.В. Кондрашова

викладач

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Задача викладача англійської мови в технічному ВНЗ здійснити майже неможливе - за півтори години занурити групу студентів в англomовне середовище, навчити та зацікавити.

Багато в чому ефективність заняття залежить від того як швидко студенти думками опиняться з вами в одному інформаційному просторі і не просто будуть з вами в одному приміщенні фізично, а будуть приймати активну участь в навчанні, будуть прагнути чомусь навчитися. Ця ситуація дуже схоже на ту, коли ви починаєте читати новий роман, відкриваєте книгу і читаєте перше речення: «Колись, через багато років, полковник Ауреліано Буендіа, стоячи біля стіни перед загоном, що мав розстріляти його, згадає той давній вечір, коли батько взяв його з собою подивитися на лід». Це речення відразу занурює нас у вирій відчуттів, спогадів і водночас інтригує і нам дуже необхідно дізнатися, що станеться далі і ми перегортаємо сторінку роману «Сто років самотності» Габрієля Маркеза далі і вже ніщо не зможе нас відволікти.

Якщо автору твору вдалося вас зацікавити першими рядками, то є надзвичайна велика вірогідність, що читач захоче дочитати і пережити з автором його твір до кінця. Такий же принцип надзвичайно ефективно використовувати і для початку занять. Перші 5 хвилин заняття дають нам великі можливості зацікавити і втримати увагу студентів до кінця заняття. Цілком зрозуміло, що студенти приходять до вас зі своїми проблемами, думками, невирішеними питаннями, крім цього як правило перші п'ять хвилин заняття відводяться на перевірку присутності, огляд домашнього завдання чи інші логістичні завдання щодо організації заняття.

Так яким же чином швидко залучити студентів у ваш світ, з вашими правилами і вимогами? Джеймс М. Ланг в своїй книзі *Small Changes in Teaching* пропонує застосовувати такі чотири стратегії проведення перших п'яти хвилин заняття:

1. Починати заняття з питання

Джеймс Ланг звертається до праць відомого когнітивного психолога Даниеля Виллінгема, який в своїй книзі «Чому студенти не люблять вчитися?» стверджує, що вчителю необхідно більш концентруватися на використанні запитань. Саме основне чому мають навчитися студенти - це відповідати на питання. Питання спонукають до концентрації, активується мозкова діяльність. На початку заняття пропонується поставити декілька запитань, що стосуються нової теми і дати можливість студентами відповісти. В кінці заняття знову

задати ті самі питання і знову послухати відповіді, обговорити чи вивчили та зрозуміли студенти матеріал.

2. Що ви вивчили минулого разу?

Улюблена практика багатьох викладачів- присвячення декілька хвилин заняття огляду представленої інформації на минулому занятті. Це звичайно має сенс, так як пригадування матеріалу тільки покращує здатність продуктивніше опанувати матеріал. Але замість того, щоб самому нагадувати, чому би не спитати студентів. Вже давно відомо, що так званий "testing effect" є надзвичайно ефективним методом запам'ятовування. Все дуже просто: якщо нам треба щось запам'ятати треба практикуватися. Ось тут як раз дуже ефективними є тести. Чим частіше студенти звертаються по інформацію, ідеї та навички до пам'яті, тим краще вони її опановують.

Джеймс Ланг пропонує замість "testing effect" використовувати більш технічний термін "retrieval practice" (практика отримання). Виявляється, що використання тестів не є достатнім, щоб витягти інформацію з пам'яті. Будь яка спроба пригадати матеріал не використовуючи конспекти чи підручники буде ефективно сприяти засвоєнню.

Викладачам варто цим користуватись. На початку заняття попросіть студентів нагадати вам ключові моменти минулого заняття. Запишіть все на дошці, слідкуйте за тим, щоб все було правильним. Зверніть увагу на те, щоб студенти пригадували матеріал без конспектів, підручників тощо. Така п'ятихвилинна практика допоможе студентам пригадати вивчений матеріал під час тестів та іспитів.

3. Активувати знання отримані в попередньому семестрі (році)

Існує багато доказів того, що від того які знання студенти вже мають перед початком курсу буде залежати, що він отримає в кінці. Як правило вивчення іноземної мови починається ще в початкових класах, особливо зараз коли володіння іноземною мовою є надзвичайно актуальною і навіть необхідною умовою навчання в сучасному світі. Одже студенти приходять до вас з певним багажем і задача викладача визначити чи справедливі і вірні ці знання, на що слід звернути увагу і що варто доопрацювати.

Ось які питання можна задавати студентам на початку заняття і після цього можлива дискусія: "Today we are going to focus on X. What do you know about X already? What have you learned in a previous class?" Можливо відповіді вас здивують, але в будь якому випадку ви будете краще підготовлені для проведення продуктивного заняття.

4. Записувати відповіді

Всі перші три стратегії будуть найбільш ефективними, якщо записувати відповіді письмово. Ви можете збирати відповіді чи ні, студенти можуть писати відповіді в зошиті чи на комп'ютері- це ваш вибір. Є декілька умов : по-перше треба визначити час написання відповідей (від 5хв- 10хв), по-друге студенти обов'язково чекають на вашу реакцію (feedback), тож якщо ви не збираєте

відповіді на перевірку, передивіться відповіді у кожного особисто в аудиторії відразу. Але якщо починати заняття з письмового завдання, то без сумнівів підвищується ефективність.

Викладачі які починають свої заняття з письмових завдань вказують на результативність та продуктивність такого початку. Переваги зрозумілі:

- це найкращий спосіб переходу від зовнішнього світу до аудиторії
- активація мозкової діяльності, шляхом концентрації на проблемі

Дж. Ланг стверджує, що викладачам необхідно розширяти сферу застосування письмових завдань, не обмежуючись лише екзаменами та тестами. Необхідно додати це у планування занять.

Class has begun: time to write, time to think!

Література:

1. Changing Our 'Stuff' Is Not Enough by Becky Bair / Aug 29, 2013 / Making The Shift, Passion Based Learning, The Compelling Need for Change <http://plpnetwork.com/2013/08/29/changing-stuff/>
2. James M. Lang Small Teaching: Everyday Lessons from the Science of Learning/ USA- Edition Jossy-Bass, 2016.- 260p